

Lhenickou „Tylovku“ čekají 85. narozeniny

*Dome můj, nerozkvete jaro tvoje znovu?
Mluv, zda k plesu věnčit se mám,
nebo kytku objednat k rovu?
J. K. Tyl: Znělky (1833)*

Málo známý veršík umělce se vzácným smyslem pro humor a realitu života jakoby už dávno předznamenal rozhodnutí našich pradědů v zastupitelstvech městysu Lhenice. Ani jim nechyběla moudrost a úcta k vlasti. A mějme na paměti, že také odvaha. V pojmenování zdejších ulic a veřejných prostranství totiž nikdy nepodlehli poplatným módním trendům vybírání jmen po císařích, prezidentech, říšských protektorech nebo měnivých vůdcích politických stran a volili názvy vyjadřující skutečnou historickou nebo geografickou hodnotu, kterou společnost uznávala a uznává. Tylovo příjmení je se Lhenicemi pevně spjato od 15. února 1925, kdy obecní zastupitelstvo schválilo žádost obyvatel nově postavených domků na parcele č. 875, aby tato část městečka byla pojmenována **Tylova čtvrť**.

Dramatik, překladatel, herec a režisér Josef Kajetán Tyl přišel na svět 4. února 1808 v Kutné Hoře v rodině bývalého vojenského muzikanta - hoboisty, jinak krejčího Jiřího Tylla a jeho ženy Barbory roz. Králíkové, kteří jej vychovali v lásce k hudbě. Po vychození základní školy odešel Josef Kajetán r. 1822 s finanční podporou kutnohorské babičky Králíkové na gymnázium do Prahy. Zde se seznámil s vlasteneckým hnutím, zamiloval si divadlo a začal psát nejprve básně.

V roce 1828 pokračoval studiem ve filozofických ročnících pražské univerzity, ale po prvním semestru studii zanechal a začal hrát divadlo u Hilmarovy kočovné společnosti. Už předtím ale ochotnický hrál v českých představeních Stavovského divadla. V něm potom jako herec působil v letech 1834-41 a jako dramaturg a překladatel operních libret od roku 1846 do r. 1850. Divadlu a literatuře zůstal věrný. Redigoval také četné časopisy, např. Květy České (později Květy), literární revue Vlastimil nebo Pražský posel. Byl přesvědčen, že divadlo je nejmocnější prostředek, jak budit národní vědomí a šířit vzdělání. Proto se velmi houževnatě zasazoval o zřízení samostatného českého divadla. S přáteli K. H. Máchou, K. Sabinou, Magdalenou Forchheimovou a její sestrou Annou (budoucí maminkou svých dětí) se jej také pokusil realizovat v bývalém malostranském Kajetánském klášteře.

Napsal četné divadelní kusy, z nichž některé se na našich scénách hrají dosud. Nejznámější je Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka, ve které poprvé zazněla Tylova slova v textu písně Škroupovy skladby Kde domov můj (Stavovské divadlo 1834). Je autorem i dalších úspěšných her Strakonický dudák, Paní Marjánka matka pluku, Paličova dcera, Pražský flamendr, Chudý kejklíř, Krvavý soud aneb Kutnohorští havíři, aj. Tylovův význam pro rozvoj českého dramatického umění a literatury je obrovský. Téměř 20 let stál v popředí národního hnutí, ale tehdejší obtížné sociální poměry a zejména zrušení českého souboru Stavovského divadla jej přiměly opustit Prahu. Jako ředitel chudé kočovné divadelní společnosti pak hrál se svým malým souborem po českém venkově včetně jižních Čech. Na jaře roku 1856 již těžce nemocen ještě také vystoupil na prknech českobudějovického divadla v roli chudého kejklíře. Zemřel v necelých osmačtyřiceti letech dne 11. července 1856 v Plzni.

K přání štěstí a zdraví v roce 2010 vážené redakci i všem čtenářům měsíčníku Moje Lhenicko připojuji slovíčko od spisovatele Karla Čapka: „Šetřme těchto starých památných názvů a obnovujme je všude, kde by překřívací mánie a nešetnost let minulých či budoucích je odstranila ...“

Miloslav Trnka